

Louise Balsløv:
Hvorfor bor jeg på 4. Maj Kollegiet?

Fra mit værelse på øverste etage, på P7-gangen, kan jeg kigge lige ud til vores have, hvor magnolietræet står; det har fået sine første skud.

Inden længe springer det ud, og så skal vi snart, den 4. maj, stå under magnolietræet og fejre Danmarks befrielse. Denne august i 2016, er det

fire år siden, jeg flyttede ind på 4. Maj Kollegiet. Det har været mit hjem, siden jeg flyttede fra det store hvide hus på Sundbakken i Horsens, hvor jeg har tilbragt de første 20 år af mit liv. Men de forventninger jeg havde til kollegielivet, før jeg flyttede, kan på ingen måde måle sig med den faktiske oplevelse, jeg har haft i de år, jeg har boet her på 4. Maj Kollegiet, Frederiksberg. Oplevelsen har været bedre.

Jeg er vokset op i en familie med en morfar, som jeg var klar over havde deltaget i modstandskampen under 2. Verdenskrig. Men hvad han gjorde, og hvad der skete, var jeg ikke klar over, indtil den dag jeg, på stor opfordring af mine forældre, skulle ansøge om at få et værelse på 4. Maj Kollegiet. Jeg vidste ikke, at kollegierne eksisterede, før min mor gjorde opmærksom på, at jeg havde det privilegium at kunne søge om et værelse her, til forskel fra mange andre på min alder, og det har jeg at takke min morfar for. Min morfar, Flemming Kieler, har aldrig talt om krigen. I alle de år jeg har kendt ham, har han været en tilbageholden mand, af meget få ord, slemt præget af Parkinsons syge, der svækkede både hans tale og hans bevægelser. Et af de få tidspunkter jeg blev mindet om, hvad det var, min morfar gjorde i sine unge år under frihedskampen, var, når vi gik en af vores sædvanlige weekendture ved Stensballe Sund, og mine forældre ville pege på broen, der lå der, og sige: ”Det er morfars bro”. Jeg undrede mig over, hvordan den bro kunne tilhøre min morfar, men forstod med tiden, at de henviste til dengang, han var med til at bombe broen med sin modstandsgruppe Holger Danske under et af deres første sabotageforsøg, et faktum jeg stadig den dag i dag har svært ved at begribe.

I 2008 udgav Jørgen Kieler, min morfars bror, bogen bestående af to bind ”Hvorfor gjorde I det?”. Alle børn i familien, både hans egne børnebørn og min morfars fik et eksemplar, hvori Jørgen fra egne personlige erindringer fortæller om Kieler familien og deres opvækst i Horsens med de fire andre søskende til den dag, de begyndte på at deltage aktivt i modstandskampen. Første gang jeg åbnede bogen var først efter, jeg var flyttet ind på kollegiet. Interessen for modstandskampen voksede proportionelt med den tid, jeg havde boet på kollegiet. Og jeg læste.

Min morfar voksede op i Horsens i en søskendeflok på fem, hvoraf de fire ældste tog del i modstandskampen. Jørgen, Flemming, Elsebet og Bente flyttede alle til København for at studere, efter de hver især havde taget deres studentereksamen og endte med at dele en lejlighed i Rådhusstræde. Efter besættelsen beskriver Jørgen, hvordan de i familien følte stor skam og sorg over, hvordan den danske regering havde overgivet sig, mere eller mindre uden modstand. De unge Kieler søskende startede derfor med at deltage i studenter-demonstrationer i de københavnske gader, og som tiden gik, fik modstanden mere vind i ryggen, og omkring 1942 havde mange af de unge etableret sig i organisationer. I lejligheden i Rådhusstræde, som efterhånden blev et mødested for flere af de kommende modstandsfolk, bidrog de til produktionen af *Frit Danmark*. Mellem de fire søskende udviklede der sig efterhånden en diskussion om, hvorvidt der skulle ske en overgang til en mere militant indsats i frihedskampen. Jørgen og min morfar gik ind for det, men deres søstre Elsebet og Bente gjorde ikke. Jørgen så det som et aktiv kontra passiv spørgsmål; pigerne som et vold/ikke vold spørgsmål. I efteråret 1943 blev HD2 dannet som alle fire søskende tog del i; min morfar var på dette tidspunkt omkring 20 år gammel. Af de fire søskende var det min morfar og Jørgen, der gik den mere militante vej. I denne forbindelse husker jeg en episode, som Jørgen kunne

berette om min morfar, og som min mor har givet videre til os børn. Min morfar, der ikke hørte til de højeste blandt mændene i gruppen, bar en af de største bomber på ryggen. Den ragede op over hans hoved, og han måtte bøje sig forover for at slæbe den. Pludselig blev han konfronteret med en meget stor vagt, som pegede på ham med sin pistol og kommanderede hænderne op. Min morfar, der altid havde været god til at argumentere, pegede først på sin bombe og så på sin maskinpistol og sagde derefter tørt: ”Du tager fejl kammerat, det er mig, der peger på dig. Hvis du skyder mig, så springer denne her bombe, og vi bliver begge dræbt. Jeg kan derimod skyde dig, uden at der sker mig noget.” Vagten kunne godt se logikken og strakte hænderne i vejret. Denne historie har jeg altid godt kunnet lide at få fortalt, da det beskriver min morfars stålfasthed og mod så godt, og det er en historie, jeg aldrig vil glemme. I februar 1944 var det HD2's sidste sabotageaktion i Åbenrå, og min morfar, Jørgen og deres søstre Bente og Elsebet blev anholdt og sendt til Vestre Fængsel. Søstrene blev dog løsladt, mens min morfar og Jørgen ventede deres dødsdom den 28. juni.

Dette skete aldrig, men i stedet blev Hvidstengruppen, der befandt sig samme sted, dagen efter henrettet. I september samme år blev min morfar og Jørgen deporteret til Tyskland, først til Neuengamme og efter to døgn med pisk, kronragelse og forhør videre til Porta Westphalica i kreaturvogne. Min morfar blev med tiden smittet med tuberkulose; de begyndte også at få alle tegn på hungersyndrom, og Jørgen fortalte, hvordan drømmene om befrielse efterhånden holdt op. De levede uden begyndelse og uden ende, uvidende om, at den dag, hvor de blev reddet og sendt tilbage til Danmark, stod deres mor ved grænsen og ventede på at få sine to sønner hjem.

For Jørgen har livet efter befrielsen været lidt et andet, end det var for min morfar. For Jørgen har det været vigtigt at viderebringe historien om den danske modstand, både fra et faktuel, men også et personligt perspektiv. Som min mor har fortalt, og som jeg også selv har erfaret, valgte min morfar at leve livet efter befrielsen uden at ville vende tilbage til tiden under krigen og de forfærdelige oplevelser, der fulgte med, i hvert fald ikke i vores nærvær. Min morfar var stadig præget af tuberkulose efter krigen og brugte derfor meget af det første stykke tid derefter i hospitalssenge, både i Danmark og i udlandet. I mange år har min mormor kunnet fortælle, hvordan min morfar jævnlige led af mareridt og i søvne slog om sig; nok for at kunne forsvare sig selv. Det var tydeligt, at han stadig kæmpede med traumer lang tid efter krigen, men det var en kamp, han tog alene. At vide alt dette om min morfar, om hvordan han som 20-årig gik ind i en kamp for at kæmpe for den frihed, som vi er så privilegerede at leve med den dag i dag, gør mig stolt af at kunne kalde mig en Kieler.

Min morfar døde på et plejehjem i Vejle få dage efter min 18 års fødselsdag. I tiden op til hans død kunne han ikke meget, og var heller ikke helt klar over, hvem vi var. Men selvom han i al den tid, jeg kan huske ham, var en stille mand, har jeg altid beundret ham og har ikke været et sekund i tvivl om, at han bag det stille ydre gemte på en stor visdom og en endnu større tapperhed. Han døde, før jeg nåede at blive klar over de ting, han gjorde under modstandskampen, og før jeg kunne fortælle ham, hvor stor pris jeg sætter på det, han gjorde for os, hans familie og for resten af Danmark, og ikke mindst hvor stolt jeg er over at have haft en morfar som ham.

At bo på 4. Maj Kollegiet er at bo på et levende mindesmærke. Hvert værelse har over døren hængende et navn, et navn som skal minde os om alle dem, der sammen med min morfar kæmpede og tog del i en modstand, som de godt vidste, at det kunne koste dem livet. Alt dette for, at de ikke kun selv, men også os, deres familie, børnebørn og hele den danske befolkning kunne leve i et frit og demokratisk Danmark. I løbet af de fire år jeg har boet på 4. Maj Kollegiet, har jeg ofte tænkt på, om der med den frihed ikke også følger et ansvar. I dette ansvar ligger at vi skal respektere den frihed, de har været med til at gøre mulig for os og værne om de idealer om demokrati og frisind som de kæmpede for, med andre ord; ikke tage kampen for givet. Personligt føler jeg i hvert fald, at skulle der komme en situation i vores tid, hvor Danmarks frihed blev truet, så har man som efterkommer af en frihedskæmper et ansvar for at vise, at deres kamp ikke var forgæves. Og hvad

det så skulle indebære er vanskeligt at sige, for det er svært at forestille sig en lignende besættelse ville finde sted i dag. Under alle omstændigheder så håber jeg, at vi som unge mennesker vil gøre alt, hvad vi kan, for at beskytte det som vores familiemedlemmer har kunnet give os. Jeg ved at, at når jeg engang selv skal stifte familie, vil jeg prioritere at fortælle mine børn om det, deres oldefar gjorde, så de kan fortælle det videre til deres børn; og de vil forhåbentlig også fortsætte fortællingen. For ikke nok med at man har et ansvar for at værne om modstandskampens idealer, så mener jeg også, at man har et ansvar for at ære deres minde ved at fortælle deres historie videre.

Jeg har efter sommerferien to år tilbage af mit studie, det vil sige to år tilbage på kollegiet i hjertet af Frederiksberg. Indtil nu er de fire første år fløjet af sted, så jeg minder mig selv om, at jeg skal huske at nyde de sidste to. Jeg glæder mig til om en måned, hvor vi igen, som alle årene før det, skal stå under magnolietræet, i år sammen med mine forældre og min søster som netop er flyttet herind, og sammen skal vi tænke på vores morfar, på Jørgen, på deres søstre og på alle de andre tapre mænd og kvinder, der var med til at gøre det muligt for os at leve i et frit Danmark, som vi gør i dag.